

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan zvečer, izimā nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.— Za Ljubljano bram pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr.

Za ostanila plačuje se od štiristopne petin-vrste po 6 kr., če se ostanilo jedenkrat tisk, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Dokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravljanju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari.

Rojaki!

Narodna stranka priporoča za volitve poslancev iz kmetskih občin dne 21. novembra tele kandidate:

I. Za okraja Kamnik-Brdo.

g. **Jankota Kersnika**, župana in grajsčaka na Brdu pri Lukovici.

II. Za okraje Postojina-Logatec-Senožeče-Lož-Bistrica-Cerknica:

g. **Josipa Dekleva**, posestnika v Postojini, in

g. **Frana Arkota**, posestnika v Postojini.

III. Za okraja Vipava-Idrija:

g. **Ivana Božiča**, posestnika v Podragi.

IV. Za okraje Trebnje-Zatičina-Žužemberk-Mokronog-Litija-Radeče:

g. **Luko Svetca**, notarja in posestnika v Litiji, in

g. **Ljudevita Koračina**, posestnika v Mirni.

V. Za okraje Kočevje-Ribnica-Velike Lašče:

g. **Frana Višnikarja**, c. kr. okrajnega sodnika in državnega poslanca v Ribnici.

VI. Za okraja Črnomelj-Metlika:

g. **Riharda Dolence**, vodja dež. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Zvrševalni odbor — v soglasji z zaupnimi in volilnimi možmi narodne stranke — je v stanu le za nekatere volilne okraje kmetskih občin priporočati posamezne kandidate. V drugih okrajih pridržano je volilnim možem naše stranke, da se sami združijo za narodnega kandidata, kateremu oddajo svoje glasove, čeprav ima tu ali tam ostati v manjšini. Kandidati za mesta in trge se prijavijo pravočasno.

Za zvrševalni odbor narodne stranke:

dr. Karol vitez Bleiweis-Trstenški.

Listek.

Na tujem ognjišči.

(Novela Sergeja Pronskega. Iz ruščine prevel I. I. Kogej.)

VI.

(Dalje.)

Hotela je govoriti strogo, a ni jej šlo. Glas se jej je tresel in vladati ni mogla ne ž njim, ne s seboj.

— Da, predrznem, predrznem! Jaz nisem več tak otrok kakor mislite! Zapazil sem, da ste se zaljubili v brata, da se vam je on začel nagibati, in glej, sedaj se je prikazala ta anathema ter vse pokvarila!

Tanja je sedla na zadnjo stopnico in zakrila obliče z rokami.

— Ali ste vi vse to videli? je dejala obupno.

— Videli so oni, kateri vas ljubijo: — teta, Marusja in jaz.

— Moj Bog! Moj Bog! je kriknila.

— Videli smo in veselili se sreče Sergēja!

— Veselili se?

Ona je vzdignila glavo in srpo pogledala name s svojimi brunastimi, prekrasnimi očmi.

— Radovali se? Čemu ste se radovali, sem mari jaz, uboga sirota, dostenja žena bodočega gospodarja vsega tega bogastva? (Pri tem je pokazala z razprostrto roko na zelenče gozdove in zlate njive, okrožuječe grad) Mislite mari, da za sprejem na tujem ognjišči se jim zahvalim s tem, da zavladam njihovega sina in njegovo premoženje? Ne, zaklinjam se vam, Saša, to ni bilo nikdar v mojih mislih . . . Niti sama nisem razumela, kako mi je on drag . . . Vedno sem smatrala to le prijateljstvom . . . Šele sedaj razumem, sedaj, ko je prepozno!

In zaplakala je nevzdržno, histerično. Jaz sem bil ves zmešan.

— Golobičica dobra! Za Boga, pomirite se, sem brbljal ne vede, kaj bi reklo, kako bi jo potolažil.

Ona je pa dalje plakala.

— A teta, kaj pa ona o meni misli? Ali tudi ona, tudi ona . . .

In tresla se je, kakor da ima mrzlico.

— Še danes mi je pravila Marusja, da je teta jako nezadovoljna s Sergējem in vedno ponavlja: Tako sem se nadajala, da prične ljubiti mojo Tanjo, a ne to brezdušno koketko!

Ona se je nasmehnila skezi solze.

podporniki židovskega kapitalizma, zastopajo samo koristi veleposestnikov in ne kmetov ter sesajo ljudstvo kakor najhujši oderuhi.

Narodna stranka je postavila samo tam kandidate, kjer je upanja na zmago. Tam, kjer so klerikalci s svojo agitacijo ljudstvo tako nabujskali, da se ne da dosti doseči, tam priporoča volilnim možem, naj se združijo na kakega kandidata, tudi če bi ta imel ostati v manjšini. Kandidatje narodne stranke so zgolj sposobni možje, čisti značaji, delavni in pozno razmere in potrebe svojih okrajev ter so zmožni voditi deželno upravo. Vsak od njih je sposobnejši za poslanca, nego skoro vsi klerikalni kandidatje skupaj in žalostno bi bilo v interesu dežele, ko bi se volili namesto skušenih mož klerikalni kimovci in šušmarji.

Zmaga klerikalne stranke bi bila nevarna deželni upravi in deželnim financam, ta zmaga bi bila za celo deželo sramota, ker bi bila to zmaga politične korupcije in demoralizacije nad poštenjem in pravico.

Vse še ni izgubljeno. V nekaterih okrajih grele za par glasov, mogoče je tudi, da pride do ožje volitve. Naj pride vsak narodni volilec na volišče, vsak izpolni svojo dolžnost, da reši našo kranjsko domovino preteče nevarnosti!

V Ljubljani, 20. novembra.

Razpor v Hohenwartovem klubu. Zanimivo je vsekakko, da so se v Hohenwartovem klubu bolj potegovali za krščanske socijaliste posvetnjaki nego duhovniki. Kako da je postopal gospod Klun je že znano, a tudi duhovniki Karlon, Treuenfels in Baumgartner so se postavili na vladno stališče. Ne vemo, se li tem gospodom dunajski krščanski socijalisti ne zde dobri kristijanje ali pa jim ni nič na krščanskem značaju Dunaja. Najbrž pa v gospodarskem oziru niso za krščansko socijalno gibanje. Dokler je bilo to gibanje naperjeno le proti židovskim kapitalistom, je bilo dobro, a sedaj se pa že v nekaterih krščansko-socijalnih listih piše o bogatih škofih in prelatih, in to pa seveda več ne sme biti. Hujšanje proti kapitalu je klerikalcem tako dolgo ugajalo, dokler zanje ni bilo nobene nevarnosti. Sevē niso premislili, da gibanje proti židovskemu kapitalu se

— Vi ne veste, Tatjana Grigorjevna, kako vas vvi ljubimo in cenimo!

Pri teh besedah sem celo zamahal z rokami, žeče storiti s tem svoje besede bolj prepričevalne.

— Hvala vam, Saša, vi ste dobrí . . .

— Rad bi se kaj potrudil! sem odgovoril in jo skušal razveseliti; toda ni se mi posrečilo.

Ona si je zopet zakrila obliče. Samo lastavke so žvrgolele in letale nad nama, in veter je pihal okrog, igraje se z njenimi lasmi in puleč jih izpod širokega, slavnatega klobuka.

— Treba samo pomisliti, da se to tudi lehko prigodi! sem reklo, glasno odgovarjaje lastnim mislim.

— Kaj se more prigoditi? je vprašala Tanja.

— Ta neumna svadba! Jaz že vidim, kam pes nogo moli. On kar tako za njo pohaja — radi razvedrenja! A ona se hoče omožiti. Podlost!

In jaz sem nepremišljeno zagrozil s pestjo; obrnil sem se namreč proti njej, dasi sta že davno izginila izpred oči.

— Pustite to, Saša. Světov (njen glas se je močno stresel pri tem) je svoboden v svoji ženitbi, in midva se ne smeva mešati v to zadevo ali soditi ga . . .

mora obrniti naposled proti kapitalu sploh. Klerikalno besedičenje o krščansko-socijalni preosnovi je le psek v oči.

Nemški konservativci in „Slovenec“. V budgetnem odseku je gospod Višnikar pri razpravi o razpustu dunajskega mestnega zborna omenjal, da so nemški konservativci vedno zvesto podpirali Slovence. S tem je „Slovencu“ seveda jako ustregel in naše klerikalno glasilo na to vprašuje, kaj mi k temu pravimo. Po našem mnenju je pač gospod Višnikar, kot privrženec grofa Hohenwarta hotel s temi besedami le malo uplivati na konservativce, da bi v klubu ostali. Višnikar je tudi najmlajši slovenski poslanec in morda razmer tako dobro ne pozna in ne ve, kako so nemški konservativci večkrat že v narodnih vprašanjih cincali in cincali. Dokler „Slovenec“ ne more oporeči, da so nemški konservativci glasovali za resolucijo v štajerskem deželnem zboru, ki je bila naperjena proti slovenski gimnaziji v Celju, in da so štajerski nemški konservativci snedli besedo, katero so bili dali, da bodo volili Slovence v deželnim odbor, tako dolgo naj le malo piše o prijaznosti nemških konservativcev do Slovencev. Odločilna so tukaj dejanja, ne pa lepe besede tega ali onega poslance.

Za Celje. V Gradcu se je osnoval neki odbor, kateri ima namen podpirati celjske Nemce, da bodo mogli sezidati nemški dom in osnovati nemško dijaško zavetišče. Minuli teden je bil v Gradcu osnovalni odbor tega odbora in se je pri tej priliki mnogo govorilo o nevarnosti, ki preti nemškemu Celju. Posebno zastopnik celjskega mesta Wokaun je ganljivo govoril, kako hočejo Slovenci raznorditi nemške Celjane. Treba je torej, da celjskim Nemcem priteko drugi Nemci na pomoč. Govorilo se je, da je tudi v interesu Grada, da ne pade nemška predstrela v Celju, kajti potem bi so slovenska povodenj razlila proti Gradcu. Mi pač ne vemo, če so gospodje zares tako neumni, da verjamajo, da bi Slovenci mogli naposled Gradec posloveniti, ali se le tako neumne delajo. Nemški kulturni s takim govorjenjem gotovo ne delajo časti. Nemški Celjani se imajo vsekakso zahvaliti Slovencem, da dobe nemški dom in dijaško zavetišče. Da nismo Slovenci zahtevali dvojezične gimnazije, bi drugi Nemci jih gotovo ne podpirali.

Krščanski socijalisti in nemški nacijonalci Dunajski klerikalni agitator je na nekem shodu v Brnu govoril o krščanskih socijalistih in rekel, da se bodo ti že varovali, da jih nemški nacijonalci, katere sedaj še potrebujejo, ne spravijo na napačna pota. To so pač le lepe besede, v resnici pa krščanski socijalisti že sedaj več ne odločujejo na Dunaju, temveč le nemški nacijonalci, ki so najmočnejša protisemitska skupina. Boj proti ždom se ne bije več iz verskih, temveč iz gospodarskih in pa narodnih ozirov. Narodni Nemci namreč ne morejo trpeti židov, ki niso nemške, temveč semitske krvi. Nekateri protisemitski listi že pišejo ne le proti talmudu, temveč tudi proti svetemu pismu stare zaveze, ker so je pisali židje. Dr. Lueger sam je popolnoma v rokah nemških nacijonalcev, zato je pa tako nasprotoval celjski dvojezični gimnaziji. Tudi celo najbolj krščanski protisemitski listi že odrekajo Čehom vsake narodne pravice na Dunaju, kar je tudi le upliv nemških

Njene besede me niso pomirile. Mučil sem se s čuvstvom lastne onemoglosti; z ničemer in nikakor jej nisem mogel pomagati, a rad bi bil na kak način očrnil zoprno mi Ljubavino!

Tanja mi je podala roko.

— Še jedenkrat se vam zahvalim za vaše sočutje. Toda zaradi mene pustite vse to... Sosebno pa ne pravite nikomur o najinem razgovoru. Jaz sama ne vem, kako se je vse to iztrgalo v meni, gorje mi je zakipelo v srci...

Pri teh besedah je silno zarudela.

— Mi obljudite, da boste znali molčati? In proseč me je pogledala.

— Ne z besedo, ne z migljajem! sem kriknil in nisem se mogel več vzdržavati: — Nerodno in nevedno sem pritisnil njen roko k svojim ustnicam.

Ona se je nasmehljala in spustila se po stopnjicah navzdol. Jaz sem ostal zopet sam na stolpu, sam, s kipečim v meni srdom in z morečim me čuvstvom lastne malovrednosti. Tako jasen mi je bil ves položaj te nesrečne zadeve: Brat se sedaj še šali, toda ona, Ljubavina, ta prekanjena lisica, ga bode znala voditi za nos do oltarja, a tedaj je že prepozno, vse — končano!

nacionalcev. Krščanski socijalisti se že dolgo dajo tiirati od nemških nacijonalcev. Ko bi se postavili na svoje noge, bi pa kmalu ne imeli na Dunaju skoro nobenega privrženca. Pod klerikalno zastavo na Dunaju ne gre, temveč le pod nemškonarodno.

Armenija in Rusija. Težavna je rešitev armenskega vprašanja zaradi tega, ker Rusija ne mara, da se osnuje v Armeniji podobno avtonomna država, kakor je Bolgarija. V Rusiji je mnogo Armencev in Rusi se boje, da bi ti potem težili po združenju z Armenijo. Nastala bi torej nekaka armenška irenta, kar seveda Rusi ne morejo žleti. Armenija se mora prepustiti Rusom, ako Turčija sama ne more vzdržati rednih razmer. V Londonu so za Armenijo zaradi tega zastavili ves svoj upliv, ker so se nadejali, da se z osnovo avtonomne Armenije naredi jez ruskemu razširjenju v Prednji Aziji. Kako se ta stvar razvozlja, sedaj nihče ne ve. Turčija je zbrala 110.000 mož, da ž njimi naredi mir v Armeniji. Bati se je pa, da bodo ti vojaki sami se le odlikovali v klanju kristjanov. Če se to zgodi bodo velevlasti se morale vmešati.

Občinske volitve v Belgiji, ki so se vrstile po novem volilnem redu, so neugodno izpale za liberalce. Po kmetih so seveda povsod voljeni skoraj samo klerikalci, v mestih in trgih je pa voljenih tudi mnogo socialistov. Odločilno besedo v občinskih zastopih bodo imeli klerikalci in socialisti. Po mestih bodo hud boj med klerikalci in socialistimi demokrati. Zastopani bodo pa v mestnih zastopih tudi liberalci, ker po novem zakonu ni očijih volitev, temveč se vzame izmed vsake stranke nekaj zastopnikov po razmerju za njo oddanih glasov. Z novim občinskim volilnim redom se je še bolj utrdilo gospodstvo klerikalcev v Belgiji, liberalci so jo pa obviadali v tej deželi, ako se ne preosnujejo na socialističnem stališču. Mnogo pa jim tudi to škoduje, ker med seboj niso jedini. Zmernješi in naprednejši liberalci se še tedaj ne morejo sporazumeti, ko bi bila sloga neobhodno potrebna v boju proti klerikalcem.

Volilno gibanje.

Klerikalni listi ne morejo g. Pfeiferja prehvatali; kot največja zasluga njegova pa se proglaša, da je v drž. zboru vselej, kadar je uima kje naredila kaj škode, nujno predlagal drž podporo. Predlagati pač ni nikaka zasluga, to je najmanj, kar mora kak poslanec storiti. Da pa bo slika Pfeiferjeva še popolnejša, navedemo naj sledičo reminiscenco: Ko je bil Pfeifer prišel v drž. zbor, je večkrat obudil senzacijo s svojimi govorji. Bral jih je izvrstno in bil je na potu postati znamenit politik, ko je prišlo na dan, da mu je govor spisoval slovenski odvetnik na Dunaju pokojni Pogačnik. Pfeifer je bil takrat tako blamiran, kakor še menda nikdar noben poslanec.

* * *
Z dežele, 18. novembra.

Užaljena prevzetenost. — Kolika hosana in slava se je po klerikalnih listih upila, ko je bil p. n. Missia imenovan knezoškofom ljubljanskim! Prostavljal so ga kot moža preblagega srca in plemenitega mišljenja, kot moža, kateremu ni jednakega, ki bo v vsakem oziru osrečil deželo kranjsko. Mankalo jim je izrazov, s katerimi bi ga poveličevali. Žal, da je bila vsa ta hvala prezgodnja. Vsaka stvar se najbolje sama sodi, človeka pa so

VII.
Uprav isti dan, ko so že vsi šli spati, šel sem jaz v vrt. Ni spati, ni sedeti se mi ni dalo doma. Moj srd se ni samo kar nič polegel, temveč celo povekšal. Ves večer se je Sergij sladkal Ljubavini, a ona je začela celo Tanjo dražiti.

— Kaj ne da, Tatjana Grigorjevna, dej je dejala, — vi ste mi zelo hvaležni, da sem vam načrivala počitnice, sedaj vas menda Sv. Štefan ne muči več s prepisavanjem svojih potnih črtic?

Tu teta ni več vzdržala.

— Mene to zelo veseli, ker je Tanja že prej priznala, da se zelo utrdi pri tem delu. Sedaj si je odahnila in po vašem odhodu pojde pri nas vse zopet po starem družinskem tiru. Kaj ne da, otroci?

Sergij je močno zarudel; njemu, kakor se je videlo, je bil ves ta razgovor skrajno neprijeten. Aglaja se je vgriznila v ježiček.

Pod težkim utisom vsega tega šuma šel sem iz gradu. Noč je bila topla, blagodišča, doslej še brez lune. Črni oblaki so prepregali nebo; bilo je soporno kakor pred nevihto. Sel sem počasi, korak za korakom, hotel sem se že vrniti v grad — a ni mi šlo, kakor tudi spati in jesti nisem mogel

dimo le po njegovih dejanjih. Kako so bili slavospevi klerikalnih listov opravičeni, to osvetljuje sedaj najbolje škofovo delovanje in obnašanje.

Koj, ko je prišel v Ljubljano, je tožil nekemu dobremu svojemu prijatelju: „da ga dolenjka duhovščina ne mara, ker se je sprejema njegovega udeležila tako mlado.“ Missia je gotovo pričakoval, da ga bo vsaj polovica dolenske duhovščine na Zidanem mostu pozdravila na kolenih in s povzdignjimi rokami, druga polovica pa da bo stala pri vmesnem v žpalirju. Kako je mogel kaj takega misliti in celo zahtevati, ko je lahko vedel, kaka je zveza med Dolensko in Ljubljano! Kje je obrežje Kolpe, kje zadnji rep Dolenske! Radi tega je bila že tedaj povsem nepotrebna užaljenost nj. prevzetenosti.

Drug faktum. Pred leti je bilo o neki priliki zbranih nekaj „škorcov“ — mladih kapelanov — pri nekem občičlanem, že osivelegem g. dekanu. Ker so neizkušeni mladiči že mero hvalisali in poveličevali vrline škofa Missia in njegovih nasedb, kakor so se bili naučili v lemenatu, je mirno poslušajočemu gospodu dekanu naposled le presedalo in ker je škof že dolgo in prav od blizu natanko poznal, je dejal, da vse, kar pričovedujejo „škorci“, so budiosti in dostavil besede: „Kaj bo tajezuitski gojenec!“ Te — morda prenaglijene — besede so „škorci“ seveda koj sporočili škofu. Kaka kazen je zadela osivelega dekana za to grozno razšaljenje? Ko je bilo kmalu na to birmovanje v onem kraju in je gospod dekan spremjal knezoškofa, vozila sta se škof in dekan nad pet ur skupaj in ves ta čas ni škof niti besedice pregovoril z dekanom. Ves čas je bral brevir, vsaj na videz. Ko sta se pripeljala že skoraj do doma, spregovoril je še milostljivi, nemški sevē: „Kaj ne, gospod dekan, z menoj se voziti je dolgočasno!“ — „Kaj hočemo?“ odgovoril je kratko g. dekan. — Solzni odi je pravil ta dogodek svojemu prijatelju gospod dekan, ker je zares odkrita blaga duša, dobrega srca, ljubljen od vsacega, kdor ga pozna. Škofu, ki se pelje prvokrat po neznanem kraju svoje škofije, kjer bi ga moralno zanimati vse in ima priliko poprašati zvedenega dekana o tem in onem, se ne zdi vredno celo pet ur dolgo pot, da bi spregovoril z njim besedo, ker ga mera s tem splačati za malenkostno opombo, s katero je bila hudo užaljena njega prevzetenost! Jeli tak mož res tolkanj plemenit in blazega srca? To je pač znak nekaj družega. Ko bi bil res tako napolnjen z duhom Kristusovim, kakor se ponaša, bil bi pač bolj prizanesljiv ter bi ne porajtal malenkostnega žaljenja. Če ga je ta malenkost res bolela, v duhu prizanesljive krotkosti bi bil lahko opomnil g. dekan, da ni previdno rabiti tacih izrazov vprito mladih gospodov. Tako je bilo vsikdar ravnanje zares blagih škofov! Toda toli hvalisano plemenito in blago srce škofovo se je m ralo tako znositi, da se je oddahnilo.

To pa ni jedini tak slučaj, tako je sploh vedenje njega prevzetenosti. Kako rad skoraj ob vsaki priliki povdarja besede — le besede: „Quam bonum et iucundum habitare fratres in unum!“ Ali smeh mora siliti vsacega, kdor ga opazuje natanko. Kako sladek je v družbi, zlasti lajkov višjih stanov, n. pr. okrajin glavarjev. V te sili, da jih hoče snesti — pravcati kozmopolit — kadar pa obrne pogled na hlapčke njemu podrejene, iz temnih pogledov šwigajo pušice in strele nad nje, ki pri njem niso dobro zapisani! — Tako pač niso ravnali apostoli in sploh sveti možje; to dokaj značuje njegove tolkanj hvalisane vrline in počitnost. Vendar to, kar vsak vidi in presoja, se o škofu ne sme izreči, posebno ne javno, ker s tem podkopava se vera in cerkev! — Škof je nedotakljiv, vzbiveno bitje, božanstvo! — Priprosti ljudje z navadno pametjo pa že pravijo: Škof kot oseba in škofovstvo ni jedno in isto! Zgodovina priča, da je bilo celo papežev s človeškimi slabostmi, a te potisnili so na stran, papežev pa je ostalo! Jednaka je bila s škofi! Človeka sodimo po delih njegovih in ga po teh tudi cenimo. Dobro

danes... Nakrat slišim v jednem iz drevoredov glasove. Kdo bi se mogel neki sprehajati tako pozno zvečer, ko so že pred pol ure vse luči ugasile? Zmuznil sem se mej drevje in začel čakati, da bi govorči šli mimo mene. To je bil zopet isti moj „ljubeznički“ parček.

„Čakajta, da slišim, o čem se razgovarjata v nočni tišini pri svitu zvezd!“ mi je padlo v glavo, in začel sem se muzati paralelno z njima, skrivaje se za drevjem, v gostem listji smrek in brez. Vendar kakor ogleduh nisem taval za njima mirnim srcem; notranji glas mi je šepetal: „to ni lepo, bratec!“ toda jaz ga nisem poslušal in ves spremenjen v posebljenje sluha sem se mučno trudil, da bi mi niti jedna izgovorjena beseda ne ušla.

— Zakaj hočete tako kmalu odpotovati? vprašal je Sergij, in njegov srčni, prijetui glas je donel nekako posebno nežno. — Vam je li dolg čas pri nas?

— Verujte mi, Sv. Štefan, ako bi mi bilo dolgčas, bi ostala. A meni je predobro... Ogibljam se vsega tega, kar mi ponuja slast, kar me prijazni z življenjem!

— Bože, kako drakonovsko pravilo! Čemu pa to? Saj ste pač tako mladi, tako krasni! (Dale prib.)

vemo, kako so se kovale in se še kujejo zaupne izjave in sožalja; to vse je delo klečplazcev, ki hrepene po mestnih službah ter jih tudi dosežejo! Politika kapelanov in "Slovenca" sploh ni evangelij duhovnikom škofije, verjemite to, saj so večinoma dosti razsodni, da pozna prazne marnje. V politiki ima vsak proste misli in lastno razsodnost, s tem pa ni še heretik! Ljubljanski generalkomando dobro pozna tudi po deželi, težko ga večina prenaša: a svaka sila do vremena! Kako dobrohoten in miren je bil dr. Glavina, a mnogi nasprotniki so ga prisili, da zapusti škofijo!

Grdi, vohunski in inkvizitorski duh ljubljanskega štaba pa je najbolj označen v "Slovencu" št. 263 v zadnjih vrsticah prvega odstavka med dnevnimi novicami, glaseč se: „dopisnika pa, ki ga poznamo po njegovem slogu, zavoljo njegove skrajne zaslepljenosti britko pomilujemo!“ — Vpraša se, povejte odkrito, katerega imate zoper prav za prav na mubi? Le pazite, da bote tudi pravega zasačili in da po vaši nezmotljivi maniri ne padete na čisto nedolžnega ter ga ne panate ali spravite celo na gromado! Ni li slog podoben slogu vsacega, ki zna pravilno pisati, in kdor to zna, mari mislite, da mora udribati vedno po istem kopitu kot mojster Kalan? Najdete li slog v "Amerik. Slovencu"? Pa ga saj ne ureujejo duhovni, bivajoči na Krajskem?

Vse tu zapisane podrobnosti in še veliko drugih pravil mi je o prijiki skušen, a odkriti slovenski duhovnik na deželi, ki pa ima dokaj somišljenikov, ki nikakor ne odobravajo početja užljene prevzvišenosti, pri vsem tem pa se v vesti svoji ne smatrajo heretikov, naj jim še tolikrat zaklici: „consulaut conscientiae suae!“, ker to jednako velja tudi njega ekselenc!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. novembra.

— (Gospode volilce v Ljubljani) dovoljujemo si še jedenkrat opozoriti na volitni shod, ki bude jutri večer ob osmih v letnem salonu hotela pri Maliči.

— (Regulacija.) V današnji seji občinskega sveta pride na vrsto velevažna stvar: stavbinskega odseka poročilo o splošnem regulacijskem načrtu. Ker se je pokazalo, da nobeden predloženih načrtov ni povsem primeren, je stavbinski urad mestnega magistrata po navodih stavbinskega odseka izdelal samostojen načrt, za kateri pa so se porabili tudi dobri nasveti Fabianičevega in Sittejevega načrta. Čujemo, da se bo predlagalo, naj se ta generalni regulacijski načrt izroči posebni enketi, v katero bi se poklicali stavbinski podjetniki in drugi strokovnjaki. Enketa bi morala v roku štirinajstih dnij dognati posvetovanja, da bi se potem lahko delale priprave za pomladansko stavbinsko akcijo.

— (Imenovanja.) Pri deželnih vladah kranjski so imenovani: začasni okr. komisar dr. Robert Praxmarer definitivnim okr. komisarjem, koncipist dr. Karl Mathis začasnim okr. komisarjem, začasni koncipist Karol grof Künigl definitivnim koncipistom in konceptni praktikant dr. Avgust vitez Banniza začasnim koncipistom.

— (Repertoar slovenskega gledališča.) V soboto se bo predstavljala veseloigra „Maskerada“, prva nova veseloigra v tej sezoni.

— (Slovensko gledališče) Sinočna predstava „Afričanke“ je bila v vsakem oziru prav tako izborna in dovršena kakor vse prejne in je občinstvo odlikovalo vse pevce in pevke, tudi pri odprtih sceni. Gledališče je bilo slavnostno razsvetljeno in sta predstavi prisostvovala tudi dež. predsednik baron Hein in dež. glavar Detela. Pred predstavo je godba svirala cesarsko pesem, katero je občinstvo stoje poslušalo. Gledališče je bilo tako dobro obiskano.

— (Za oškodovance po potresu) je daroval nemški cesar 6000 mark in sicer 4000 za evangeliško cerkveno občino, 2000 pa za prebivalstvo. Magistrat dunajski je poslal deželni vladu zbirko 18.932 gld. 88 kr.

— (Klub slov. biciklistov „Ljubljana“) ima dne 28. t. m. ob 8 uri zvečer v društvenih prostorih („Narodni dom“) izvanredni občni zbor.

— (Čuden slučaj) Kakor smo že včeraj poročali, bili sta v nedeljo zvečer tudi v Ščki brez vsakega povoda ranjeni dve osebi, in sicer neki stavbinski delavec in neki polir. Storilec se je pridržil — hiteč proti Ljubljani — dvema ženskama ter držeč nož v roki, rekel: „Trem sem že posvetil, drugim pa še bom! Se nikogar ne bojam!“ Aretoni misarski pomočnik Franc Gale, kateri je zlo dejstva sumljiv, je bil včeraj z omenjenima ženskama v Ščki konfrontiran; obe sta določno izjavili, da je Gale tisti, kateri ju je ob polu 8. uri zvečer kakih 200 korakov spremjal ter izustil gori omenjene besede. Gale je bil včeraj popoludne izročen tukajšnjemu deželnemu sodišču.

— (Iz deželne bolnice.) Včeraj so se v stolp bolniške kapele obesili zvonovi, ki so bili prej v bolniški cerkvi na Dunajski cesti

— (Na predvčerajšnji semenj) se je prinalo 946 konj in volov, 645 krov in 57 telet skupaj 1648 glav. Kupčija je bila za govejo živino sploh prav živahna, ker so bili prišli kupci s Tirolskega in Koroškega. S konji je bila kupčija srednja.

— (Talijo za rešitev življenja) je deželna vlada nakazala Francu Pogačniku iz Suhe, ker je 1. maja l. l. rešil iz vode Franca Kerna iz Gorenje.

— (Iz Bohinja) se poroča, da je po zadnjem velikem deževju Bistrica močno narasla in je podplavila obrežje. Neka hišica se je podrla in voda jo je odnesla. Hišica je zadela ob neki most in ga precej poškodovala.

— (Zdravstveno stanje.) V radovljiskem okraju je vratica, ki je bila precej razširjena, že skoro popolnoma ponehala. Bolni so samo še 3 otroci. Pojavila pa se je vratica v Postojini ter se je moral ustaviti šolski pouk, za zdaj do 25. t. m.

— (Slovensko šolstvo na Štajerskem) V prvem razredu stare celjske gimnazije je 67 učencev; v istem razredu slovensko nemške gimnazije pa 87 učencev. Nemški gimnaziji je vlada brzojavno dovolila paralelko, slovenski pa je ne dovoli vzhic vsem prošnjam. Dež. šolski nadzornik je že dvakrat pregledal slovensko gimnazijo pa paralelk še vedno ni, dasi jih je šolski nadzornik obljudil in je že v Celji pomožni učitelj. Na veliko gimnazijo je prišel kot učitelj veliki German dr. Schön, ki je že lani odlikoval se kot preganjalec slovenskih dijakov, dočim se na tej gimnaziji slovenščina v nekaterih razredih po odhodu ravnatelja Zavadala sploh ne poučuje. Slovenski poslanici prosijo in prosijo, posl. Robič se je celo žrtvoval in glasoval zoper nujnost predloga glede nepotrditve dr. Luegerja, da bi se nekoliko prikupil baronu Gautschu, a pomagalo ni vse nič!

— (Roparski umor.) V občini Globoko pri Ljutomeru prav blizu ogerske meje so ljudje te dni našli kakih 40 let starega moža umorjenega. Vrat je imel prerezan, dvakrat pa je bil zaboden v trebuhi. Sodi se, da se je zgordil roparski umor.

— (Tramvaj v Pulju) Podjetnik Anton Barzi v Pulju je prosil za koncesijo, da zgradi tam konjski tramvaj. Kakor hitro dobi dovoljenje, bodo pričeli s pripravljalnimi deli. — Kaj pa pri nas?

— (Pokvarjena mladina) V Repszegu na Ogerskem so širje dečki v starosti 12 do 14 let umorili nekega dečka iste starosti, ker so se bali, da bi jih izdal radi nekega slabega čina.

— (Ubegla trgovca) Dva mlada moža Kendl in Bachfeld sta na Dunaju otvorila trgovino, ne da bi imela kaj kapitala. Jemala sta blago na upanje, zapravljala denar, kar se je dalo, naredila kolikor mogoče dolgov in zbežala. Naredila sta škode okoli 30.000 gld.

— (Žrtev američanskega dvoba) Ruski gardni poročnik Montresor se je te dni ustrelil.

Mož je bil tako imovit, vesel, in je imel lepo nevesto

iz odlične rodovine, s katero se je hotel že ta te-

den poročiti. Sodi se, da se je ustrelil vsled ameri-

canskega dvoba z nekim tekmečem.

— (Potres) V Milazzu blizu Rima je bil pred-

sinočnim precej močan potres. Ljudje so prestrašeni

bezali iz hiš, nekateri dimniki so se podrli, a tudi

poslopja so bila nekoliko poškodovana.

— (Velika tativina) Pri bruseljski banki Société Générale je neki uradnik ukradel 2,600.000 frankov in s tem denarjem pobegnil v Pariz, kjer ga je policija hitro ujela.

— (Skrivosten umor.) V Rimu je nekaj časa živila izredno lepa Francozinja Ines Jules. Vsi moški so noreli za to 22letno krasotico. Te dni so jo našli zadavljeno v njenem stanovanju. Sumi se, da jo je zadavil neki dijak, kateri je tisto jutro skrivaj zapustil hišo, v kateri je lepa tujka stanova. Ker je bila umorjena Francozinja bogata morelec pa ni nič odnesel, se slutti, da jo je dijak umoril, ker ni marala zanj. Dogodba obuja v Rimu največjo senzacijo, ker so se za Ines Jules zanimali možje iz najboljših krogov.

Darila:

Uredništvu našega lista sta poslala:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. Evstahij Kobal v Šmarji pri Jelšah 3 krome 90 vin. kot prostovoljno kazen za večer sv. Martina. — Gosp. Josip Novak v Trojani 6 krom, nabral v veseli družbi v gostilni gosp. Cererja v Blagovici. Skupaj 9 krom 90 vin. Živelji rodom darovalci in njih nasledniki!

Knjige in članki:

— Dom in Svet ima v št. 22. naslednjo vsebino: J. G.: Antonín Dvořák; A. Medved: Pod mrkljim nebom; A. Medved: Kacjanar; Podravski: Trnjevenec; Dobráveč: Na pol leta; (Konec.) Andrej Fekonja: Celje in okolica; J. Benkovič: Slovenski koledarji in koledarniki. Lanska levovska razstava. Slike. Antonín Dvořák; Valaški oddelek na češki narodopisni razstavi; Skupina Slovakov; Hoja na plavž; Hiša v Vodicah po potresu.

— „Argo“ ima v št. 6. to le vsebino: Das Eisen in Krain; Die Zukunft der Stadt Laibach.

Brzojavke.

Dunaj 20. novembra. Sinoči je na nekem shodu napovedal protisemitski poslanec Steiner, da bo njegova stranka v sobotni seji poslanske zbornice uprizorila veliko akcijo proti ministerstvu.

Dunaj 20. novembra. Danes se je pri predsedniku Chlumeckem vršilo posvetovanje klubovih načelnikov glede razširjenja diskrečijonarne oblasti klubovih funkcionarjev.

Praga 20. novembra. Mladočeška stranka je pri današnjih volitvah v kmetskih občinah propadla — kolikor se doslej ve — samo v dveh okrajih: V Budějovicah, kjer je mladočeški posl. Purghart propadel proti staročeškemu kandidatu Žatkoviču in v Piseku, kjer je propadel mladočeški kandidat Müller in je bil voljen agrarec Ratej. Iz raznih okrajev še ni poročilo.

Sofija 20. marca. V celi Bolgarski se danes slovesno praznuje desetletnica zmage pri Slivnici. Koburžan in vsi civilni in vojaški do stojanstveniki so prisostvovali maši-zadušnici za takrat padle vojake.

London 20. novembra. „Standard“ javlja iz Carigrada, da je sultan vsled pritiska inozemskih poslanikov naročil vladni, naj mobilizuje pol milijona vojakov. Ministri so ugovarjali, da ni denarja in ker sultan ni odneha, podali denisijo, katera pa ni bila vzprejeta.

London 20. novembra. Listom se javlja, da se je začelo revolucionarno gibanje v raznih takih maloazijskih krajih, kjer je doslej vladal mir, in da ondotna oblastva niso v stanu vzdržati reda.

Narodno-gospodarske stvari.

— Centralna posojilnica slovenska. Načelstvo tega zavoda razpošilja naslednji oklic slovenskim posojilnicam: Načelstvo „Centralne posojilnice slovenske“ je vsled občevanja z drugimi posojilnicami že v teku dveh mesecov svojega obstanka prišlo do prepričanja, da še veliko slovenskih posojilnic ne razumeva namena in bistva našega zavoda. Radi tega si dovoljuje podati še nekoliko pojasnil: 1.) „Centralna posojilnica slovenska“ ne namerava nijednemu obstoječemu slovenskemu denarnemu zavodu konkurenco delati, ker ji ni namen iskatih hranilnih vlog pri posameznih osebah, niti teh vabiti, da bi se kot udje vpisale. 2.) „Centralna posojilnica slovenska“ želi načeloma občevati le s slovenskimi posojilnicami. Od teh torej pričakuje, in sicer brez izjeme od vseh, od mladih in starih, od več ali manj imovitih, da k njej kot zadržujoče pristopijo, ter jej pošljajo a) v ta namen potreben izjavo (§ 4. naših pravil), b) 5 gld. pristopnine in vsaj 100 gld. deleža (§ 6. naših pravil), kateri delež se bode obrestoval; pošilja naj se jej vse potom c. kr. poštno branilnice. 3.) „Centralna posojilnica slovenska“ pošilja posojilnicam, katere so se jej na ta način pridružile, hranilne vloge ali posojila. Po slane hranilne vloge obrestuje vsaka posojilnica po svoji obrestni meri in ravna z njimi po svojih pravilih; posojila pa pošljamo proti menicam na daljše in krajše obroke proti 4 $\frac{1}{2}$ % obrestovanju. 4.) „Centralna posojilnica slovenska“ se nadja, da jo bodo imovitejše posojilnice (oziroma branilnice) podpirale tudi s hranilnimi vlogami, katere obrestujemo s 4 $\frac{1}{4}$ % 14dnevno (§ 38. naših pravil). Gledé odpovedi hranilnih vlog velja na § 39., ki je za vlagatelja tako ugoden. Z ozirom na naša pravila, na naše prejšnje okrožnice in na to, kar se je potom tiska objavilo od naše strani in od prijateljev slovenske vzajemnosti na denarnem polju, moramo še jedenkrat poudarjati, da je naš namen ta, zdržati vse slovenske posojilnice v veliko skupno denarno zadrugo v to svrho, da bi ona podpirala zdaj jedno zdaj drugo pristopivšo posojilnico. To pa storiti ne more, ako se jej one ne pridružijo, ako je niti moralne, niti materialne podpore na naklonijo. Moralno podporo nam že s tem dajejo, ako pristopijo k „Centralni posojilnici slovenski“; v materialno podporo nam pa bodo: pristopnina, delež, hranilne vloge. Kadar se bode naša „Centralna posojilnica slovenska“ na ta način okrepljala, lehkovo bodo stopila v zvezo v velfškimi slovenskimi in slovanskimi zavodi in si od njih priskrbela cenejših denarnih sredstev, ker bodo mogoča tako dobiti. Kakor pravi domoljubi slovenski povspodbujajo slovensko edinstvo na političnem in kulturnem polju, tako hočemo mi storiti po svojih skromnih močeh nekoliko za zdrženje na gospodarskem polju. Ker se je naša ideja strinjala z zadržnim zakonom, zato smo prišli dejansko na dan z njo. Zdaj pa ona ni več samo ideja, kajti naša „Centralna posojilnica slovenska“ bodo prej ali slej v resnici slovenski osrednji denarni zavod, česar obveznost, delokrog in moč bodo pa odvisne vsikdar od slovenskih posojilnic.

